

Examensdagar och betyg.

Det är examens tider. Det är också tid att tänka över hur tillvaron förändras, för att mer och mer formas till en säker nutid, som växer in i framtiden. Kanske är det visionerna som tunga vilar vid horisonten; eller svarta åskmoln, som inte vill lämna någon människa i fred.

Hur som helst; vi håller skolan vid liv genom att ständigt ändra på betygssystemet. En gång i tiden hade vi ett tryggt bokstavssystem, där plus eller minustecken gav impulser om framgång eller motgång.

Ba-minus var ett sådant där betyg som skapade oro och kom tankarna att vibrera av undran. Ännu värre var det med B-minus. Var man godkänd eller inte? Eller B-plus, som kunde tolkas som övergodkänt och helt i sin ordning. B? var ren katastrof.

Det var en tid då lärarna mycket sällan satte a-plus eller ett stort A. Som regel fanns dessa betyg i Ordning och Uppförande. Betygen fanns skrivna i ett litet grönt pärmliknande dokument, som med viss tvekan visades upp för närvarande föräldrar.

Femtioalets skola var en stillsamt växande koloss, som hastigt länkades in i en grundskola dit alla var välkomna, stora om små begåvningar. De gamla välkända bokstavs-betygen var det ingen som ifrågasatte. De byttes dock ut mot siffror mellan 1 och 5, där ingen kunde underkännas - snarare fångas upp i en onaturlig "etta".

Vi som hade gått in i läraryrket kände en kraftig vind i seglen, när en sammanhållen grundskola var det enda alternativet som kunde accepteras. Pedagogerna Torsten Husén och Stellan Arvidsson m.fl. kom med den geniala iden att alla skulle kunna mätas med siffror, ingen skulle känna sig utanför, dvs bli underkänd.

De årligen återkommande standardproven skapade en plattform, där det unga kollektivets prestationer kunde mätas och överbetygen motiveras. Det var de begåvade klassernas tid.

I Läroplanen fanns även en "poesidel", som talade om den enskilda bedömningen av färdigheter, ambition och egna initiativ, dvs. icke kognitiva mätbara värden. De låg snarare i lärarens kompetens att kunna avgöra, när de skriftliga proven kunde balanseras med en subjekt analys.

Det var dock en tid av möjligheter, en tid med "rökrutor", där eleverna ironiskt nog fick testa sin lungkapacitet. Ämnet gymnastik fanns fortfarande på schemat i avsevärd omfattning, liksom bra möjligheter för praktiskt lagda elever att gå ut teknisk-praktisk- och hushållsteknisk linje.

Det var också på den tid som friskolor inte ens var tänkbara i fantasin. Undervisningen var till för alla på samma premisser och förutsättningar. Det fanns visserligen Sigtuna läroverk och Lundsberg. Men detta var mer en avlägsna företeelser som systemet accepterat sedan gammalt.

Men det fanns ändå en konsensus av att det skulle finnas goda speciallärare och gott om läroböcker, samtidigt som skolbiblioteken urökades mer och mer.

För oss folkskollärare, som kom ut i verkligheten i mitt 60-tal, var det så gott som självklart att man skulle få tag i en ämneslärartjänst på högstadiet. Så var det när skolan växte sig stark i det svenska samhället. Allt i datorers frånvaro!

Det var även då som läroplanerna kom med klara direktiv om timplaner och metodiska genomföranden. Det fanns en Skolöverstyrelse som inte vek från sin uppgift, utan de granskare som sändes ut över det avlånga Sverige kunde klart kontrollera om den svenska läroplanen följdes.

Så blev vi ett gott land med god utbildning och med en tendens till hybris och självpåtaget världsansvar. Den revolutionära 68-rötelsen vittnade om detta. Kårhusockupationer och ihärdiga studentrevolter ägde rum i ett Europa. Det var en tid för begynnande medinflytande och socialt ansvar.

Men nu är framtiden ändå vår med bra betyg eller inte, bra skola eller inte. Låt oss hoppas att allt löper samman i en värld, där mjuka hjärtan formas i en demokratisk värdegrund och med hållbara livsprinciper!

Hans-Evert Renérius